

ikke godt det er gaaet, skal jeg ikke udtale mig om; jeg tvivler ikke om, at den nævnte afbøde Hædersmand fuldt ud har gjort sin Pligt; men jeg skal dog bemærke, at det ikke er Tilfældet, at det har været saa ganske roligt. Der har været idel Vetslen siden 1870 indtil nu. Snart fungerede Kontorchefen som Kontorchef og snart som Departementchef, uagtet han var Kontorchef. I 1876 sagde man til Departementchefen: Nu skal du fungere som Departementchef baade for Almuefolevæsenet og for den kirkelige Afdeling; men han gjorde det ikke alligevel, det blev ved det foregaaende. Saa konstituere de man en Fuldmægtig i Almuefolevæsenkontoret som Kontorchef og lod ham fungere som Departementchef. Souquière's var kun Kontorchef af Navn, men beholdt at fungere som Departementchef af Gavn. Folketinget gif i 1888 bort fra sin Ordning fra 1870, idet man da paa ny oprettede et Kontorchefs-embede for Almuefolevæsenet. Forudsætningen for, at der kun skulde være en Departementchef var, at hele Skolevæsenet var lagt under en Kontorchef; men dette viste sig umuligt at gennemføre, og saa blev man nødt til at konstituere en Fuldmægtig som Kontorchef, og ved Loven af 1888 naaede man til tillige at give et Kontorchefs-embede. — Den ærede sidste Taler var nok inde paa, at der ikke er saa meget at bestille der. Han nævnte 15,000 Breve om Aaret; efter den Optælling, jeg har gjort, bliver det tillige med Foresøttingerne til Kongen 23,000, det er altid nogen Forskel, og deri er ikke indbefattet de indkomne Breve angaaende Almuefolevæsenet, jeg tror heller ikke, at Ud nævnelser ere medtagne. Dette er for mig dog ikke Hovedsagen; det, der for mig er Hovedsagen, er, at der virkelig her er et mangeartet og meget forskelligt Arbejde. Det ærede Medlem vil saaledes ikke have overset, at f. Ets. hele Abnormfolevæsenet er lagt ind under Ministeriet siden 1870. For 1876 var der ingen Bevilling dertil, nu staar der et Par Hundrede Tusind Kr. dertil, og der er jo store Anstalter forbundne dermed. Siden 1870 er Hospitalsvæsenet lagt ind derunder, og saaledes kan man vedblive at nævne en Mængde i høj Grad uensartede Bestanddele, som ere lagte ind under Kirke- og Undervisningsministeriet, saa det er ikke alene, som det ærede Medlem søgte at give det Udseende af, Almuefolevæsenet, Latinskolen og Universitetet, der hører ind under Kirke- og Undervisningsministeriet; men der er meget mere; jeg behøver blot at minde om, at Teater og Kunst ligge ogsaa under samme Ministerium. Nu vil jeg spørge det ærede Medlem, om

han f. Ets. vilde synes om, hvad der kunde være en nærliggende Mulighed, saa længe man har denne Sammenblanding under den samme Departementchef — jeg for mit Vedkommende skal hverken udtale mig for eller imod; men jeg henstiller det til Overvejelse — at man f. Ets. fik som Departementchef en ivrig indre Missionsmand, og vilde man tro, at han vilde have samme Interesse for det andet, der hørte under samme Departement, jeg tillader mig at nære Tvivl i saa Henseende. Jeg skal for øvrigt henvisse til, at i 1848, da man havde et klart Syn paa mange Ting og ogsaa paa dette Forhold, fikste man de to Afdelinger, som før havde været sammenblandede, nemlig Skole og Kirke. Man delte det i to Departementer, hvert med sine særlige Formaal. Nu hørte jeg nok, at den ærede sidste Taler var inde paa, at Kirke og Skole i Virkeligheden havde samme Formaal — jeg ved ikke, om han sagde det udtrykkeligt; men jeg fik det Indtryk, at det var Meningen. Ja jeg ser ikke rettere, end at de vel have Berøringspunkter, men dog hver sit særegne Formaal. Jeg ønsker ikke, at Kirken skal være et Tilleg til Stolen eller til det højere Undervisningsvæsen; men jeg ønsker heller ikke det omvendte. Jeg tror, at man fra et mere frit kirkeligt Standpunkt maa ønske, at de to Ting, som hver havende sit Formaal skarpt holdes fra hinanden. Dette saa man i 1848, og derfor fikste man dem ad. I 1855 gif man videre, idet man fik 3 Departementer, et for Almuefolevæsenet, et for det højere Skolevæsen og et for Kirkevæsen. Ingen Periode var mere virksom end den Tid. Nu vil det ærede Medlem maaske sige: Men er der nogen Udsigt til at faa Reforme? Derom tør jeg ingen Mening have paa Forhaand; men en Betingelse for, at det kan ske, er, at den nødvendige Arbejdskraft er til Stede. Det ærede Medlem troede vist heller ikke i Fjor, at vi vilde faa saa mange Reforme. Hvem ved, om der ikke forestaar Reforme under den ny højtærede Kultusminister; i hvert Fald er det sikkert nok, at der er Trang til Reforme paa Kirke- og Skolevæsenets Omraade, ikke at tale om, at Abnormfolevæsenet og Hospitalsvæsenet i høj Grad trænge dertil. — Hvad altsaa selve Sagens Realitet angaar, forekommer den mig velbegrundet. Jeg betragter den fra det Synspunkt, at den højere Skole, Almuefolevæsenet, Hospitalsvæsenet og Folkekirken hver har sit Formaal i sig selv, og det forekommer mig derfor rigtigt nok, at det vilde være lidt aparte, eftersom der er Tale her om Folkekirken, som koster 4—5